

Brahman's sollen verfloßen sein und der *श्रुतवारकल्प* des 51sten Jahres begonnen haben. Personif. ist der Kalpa wie der *Saṁvatsara* (Jahr), ein Sohn *Dhruva's* und der *Bhrami* *Bhāg.* P. 4, 10, 1. Da nach Ablauf eines Kalpa auch das Ende der Welt erfolgt, wird *कल्प* auch als Bez. des *Weltendes* (s. *कल्पान्त*) gebraucht *AK.* 1, 1, 3, 22. *TRIK.* H. 161. H. an. *Med.* Ueber den *कल्प* bei den Buddhisten s. *BURN.* *Lot. de la b. l.* 324. fgg. — e) *med.* die Lehre von den Giften und Gegengiften (*कल्पस्यान*) *Suṣr.* 1, 8, 5. 12, 5. 122, 9. 2, 134, 11. 243, 1. *मूषिककल्प* 277, 18. — f) Name von *Sprüchen*, welche das Zeitwort *कल्प* enthalten *ÇAT.* Br. 9, 3, 3, 12. *TS.* 5, 4, 8, 5. — g) = *कल्पवृत्त* (s. d.) *H.* 179. H. an. (lies: *कल्पवृत्त*). — h) bei den *Ġaina* Bez. eines best. Göttersitzes *Sch.* zu *H.* 92. 94; vgl. *कल्पभव* und *कल्पतीति*. — 3) n. (nach dem *Sch.* auch f.) ein berauschendes Getränk *H.* 902. *VAIG.* beim *Schol.* zu *Çiç.* 10, 4; vgl. *कल्प*. — Vgl. *अकल्प*, *अनुकल्प*, *उपकल्प*, *जनकल्प*, *पुराकल्प*, *महकल्प*.

कल्पिका (von *कल्प*) m. 1) *Ritus, Ceremonie* *MBu.* 14, 1574. *अश्वमेध*: — *उत्तमकल्पिका*: *Bhāg.* P. 1, 8, 6. 9, 11, 1. — 2) *Barbier* (vgl. *कल्पनी Scheere* u. s. w.) *ÇABDAM.* im *ÇKDR.* — 3) eine Art *Curcuma* (*कर्चूर*) *Bhāg.* im *ÇKDR.*

कल्पिकतरु = *कल्पतरु* *Bhāg.* P. 4, 9, 9.

कल्पिकार (क + कार) m. Verfasser der Regeln über *Ritus* *WEBER,* *Lit.* 140. *Ind. St.* 1, 34. 2, 292. *VS.* p. LV.

कल्पन्तय (कल्प + तय) m. Ende eines Kalpa, Vernichtung der Welt: *पुरा कल्पन्तये वृत्ते ज्ञातं जलमयं जगत्* *KATH.* 2, 10.

कल्पनारु (कल्प + तरु) m. = *कल्पवृत्त* *PANĀT.* V, 8. *RAGH.* 1, 75. 17, 26. *निगमकल्पतोरगलितं पलम्* *Bhāg.* P. 1, 1, 3. Als Titel eines Werkes *Verz.* d. B. H. No. 1023. 1403.

कल्पदु (कल्प + दु) m. = *कल्पवृत्त* *H.* 133. an. 2, 293 (lies: *कल्पद्वौ*).

कल्पद्रुम (कल्प + द्रुम) m. dass. *RĠGA-TAR.* 4, 234. *DAÇAK.* in *DENF.* *Chr.* 184. 5. 188, 24. (तम्) *अनुकल्पयतीन्द्रो ऽपि कल्पद्रुमविभूषणैः* *KUMĀRAS.* 2, 25. *मयलशास्त्रकल्पद्रुमः* (राजा) *PANĀT.* 3, 10. *कल्पद्रुमतो विहाय ज्ञातं नमस्तमन्यसिपत्रवृत्तम्* *RAGH.* 14, 48. Als Titel eines Werkes *Verz.* d. B. H. No. 1218. *कविकल्पद्रुम* ein Baum, von dem die Dichter die gewünschten Früchte pflücken, ist der Titel von *VOPADEVA's* Wurzelsammlung; *प्रन्द्रकल्पद्रुम* ein Baum, der jeden Wunsch nach einem Worte befriedigt, der Titel einer in unsern Tagen von *RĠDHĀKĀNTA* verfassten Encyclopädie.

कल्पन (von *कल्प*) 1) u. a) das Festsetzen, Bestimmen: *काचिद्विधविशेषकल्पनपरा* *PRAB.* 111, 8. — b) das Machen, Ausführen *TRIK.* 3, 3, 234. — c) Aufsatz: *युक्तस्तोत्रकल्पनैः* (रयः) *MBu.* 13, 2784; vgl. *उपसंस्कृतेर्लमन्मकरतोरणैः* *Bhāg.* P. 4, 9, 54. — d) das Schneiden, Zerschneiden (vgl. *caus.* von *कल्प* u. 10) *TRIK.* H. 372. *Med.* n. 46. — 2) f. *कल्पना* a) *Festsetzung, Bestimmung*: *इयं स्यादंशकल्पना* *M.* 9, 116. *भाग* *JAṆ.* 2, 120. *द्राउ* 247. *स्वेच्छाकल्पना* nach eigener Willensbestimmung *ÇĀNTIÇ.* 2, 7. Vielleicht gehört auch hierher *कल्पनापोढः* = *कल्पनाया अपोढः* *P.* 2, 1, 38. *Sch.* — b) *Verfertigung, Anfertigung, Bewerkstellung, das Machen* *Suṣr.* 2, 220, 20. 221, 19. *विषमासु च कल्पनासु* *MĀKĀ.* 47, 17. *इति वा लोककल्पना* *Bhāg.* P. 2, 5, 42. *प्राक्पथोरिह नैवैषा पुराणमादिकल्पना* 4, 18, 32. *प्रबन्धकल्पना* = *कथा* *AK.* 1, 1, 3, 6. *र्यायश्चकल्पना* 2,

7, 52. — c) ein Gebilde der Phantasie *PRAB.* 16, 16. 27, 7. — d) *Ausrüstung* —, *Schmückung eines Elefanten* *AK.* 2, 8, 3, 10. *Med.* *DAÇAK.* 33. 13. — 3) f. *कल्पनी Scheere* (vgl. *caus.* von *कल्प* u. 10) *H.* 911. — Vgl. *अस्तकल्पना*.

कल्पनीय (wie eben) adj. auszuführen, möglich *Sch.* zu *ÇAT.* Br. 2, 4, 3, 3.

कल्पपादप (कल्प + पा) m. = *कल्पवृत्त* *NAISH.* im *ÇKDR.*

कल्पपाल (क + पाल) m. 1) *Beschützer der Ordnung, ein rechtmäßiger Fürst* *RĠGA-TAR.* 3 in der Unterschr. — 2) ein Brenner oder Verkäufer von berauschenden Getränken *H.* 901. *VJUTP.* 96. *उपाख्यस्याख्यव्यामकल्पपालस्य* (*TROYER:* d'U pāk hja, du possesseur des pays d'Akh u-va et de Kalpa) 4, 677. f. *कल्पपाली* (*Calc.* *Ausg.* *कल्पपाल्या*) 676 (nach *TROYER* N. pr.); vgl. *कल्पपाल*.

कल्पभव (कल्प + भव) m. pl. Bez. einer best. Götterordnung *H.* 92.

कल्पमहीरुह (कल्प + म) = *कल्पवृत्त*: *ह्रकल्पमहीरुहे* *RĠGA-TAR.* 1, 1.

कल्पलता (कल्प + लता) f. = *कल्पवृत्त* in kleinerem Maassstabe (statt des Baumes eine Schlingpflanze) *Verz.* d. B. H. 136, 11. *ÇAK.* 164. *नानायलैः फलति कल्पलतैश्च भूमिः* *BHART.* 2, 38. *कल्पलतावतार* Titel eines Commentars von *KĠSHṆA* zum *VĠGAGĀNITA* *COLEBR.* *Misc.* II, 432. 433. *कल्पलताप्रकाश* Titel eines Commentars zur *विष्णुभक्तिलता* *Verz.* d. B. H. No. 342. — Vgl. *कविकल्पलता*.

कल्पलतिका (कल्प + ल) f. dass.: *विवेक* *BHART.* 1, 59. *शब्द* Titel eines Wörterbuchs *GILD.* *Bibl.* 391.

कल्पवर्ष (कल्प + वर्ष) m. N. pr. eines Sohnes von *Vasudeva* und *Upadeva* *Bhāg.* P. 9, 24, 50.

कल्पवल्ली (कल्प + वल्ली) f. = *कल्पलता* *KATH.* 1, 66.

कल्पविटपिन् (कल्प + वि) m. = *कल्पवृत्त* *KATH.* 22, 29.

कल्पवृत्त (कल्प + वृत्त) m. ein fabelhafter Baum, der alle an ihn gerichtete Wünsche (vgl. *कल्प* mit *सम्*) erfüllt, *AK.* 1, 1, 1, 46. *MBu.* 3, 16170. *ÇAK.* 171. *KUMĀRAS.* 6, 6. *MĠGH.* 63, 67. *KATH.* 22, 18. *Verz.* d. B. H. 137, 10. *दीनानां कल्पवृत्तः स्वगुणपालनतः* *MĠKĀ.* 19, 23. *नमामि देवं सुरकल्पवृत्तं धनुर्धरम्* *MAHĀN.* 1, 12. — Vgl. *कल्पकतरु*, *कल्पतरु*, *दु*, *दुम*, *पादप*, *महीरुह*, *लता*, *लतिका*, *वल्ली*, *विटपिन्*.

कल्पसूत्र (कल्प + सूत्र) n. *Sūtra* über *Ritual* *MADHUS.* in *Ind. St.* 1, 17. *SHADGURUÇ.* in der Einl. zur *RV.* *ANUKR.* R. 1, 13, 43. *COLEBR.* *Misc.* Ess. 1, 313. des *MAÇAKA* *WEBER,* *Lit.* 73. *Ind. St.* 1, 42 u. s. w. *Verz.* d. B. H. No. 297. fg. *कल्पसूत्र* in *medic.* *Bed.* (s. u. *कल्प* 2, e.) ebend. No. 944. Ein *कल्पसूत्र* (wieder in anderer Bed.) der *Ġaina* wird *COLEBR.* *Misc.* Ess. II, 206. fgg. 313 erwähnt und ist von *STEVENSON* aus dem *Māgadhī* übersetzt worden, London 1848.

कल्पतीति (कल्प + अतीति) m. pl. Bez. einer best. Götterordnung *H.* 94.

कल्पानुपद (कल्प + अनु) n. Titel eines Werkes *WEBER,* *Lit.* 81. *Ind. St.* 1, 43.

कल्पान्त (कल्प + अन्त) m. Ende eines Kalpa, Vernichtung der Welt *AK.* 1, 1, 3, 22. *H.* 161. *अन्ते कल्पान्तवासिनः* *R.* 3, 10, 4. *कल्पान्तस्यापिनो गुणाः* *HIT.* 1, 43. *Bhāg.* P. 3, 11, 30. *DEV.* 1, 49.

कल्पिक (von *कल्प*) adj. geeignet *VJUTP.* 113